Барыа дойдулар пролетарийдара, холбоҥуҥ!

САНАОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл ыкпытынньы ыйтан таҕыстар

СССР ЧҮРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭЛИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 80 (1970)

1977 сыл, От ыйын 7 күнэ чэппиэр

Сыаната 2 харчы

Окко киирэ охсуохха

[illegible]

Бэйиэ [illegible] 105 эбиэннэ, от [illegible] 33000 тонна от, 7500 тонна [illegible] 3000 тонна [illegible] 800 тонна [illegible] бэлэмнэнэллэр. Совхозтар, [illegible] от ыгыллыбыт [illegible] бэлэмнэнэллэр.

Бэйиэ [illegible] от [illegible] бэлэмнэнэ [illegible] сиэрилэнэ [illegible] сиэрилэнэ [illegible] бэлэмнэнэллэр.

Бу үлүгэр [illegible] сиэрилэнэ [illegible] сиэрилэнэ [illegible] бэлэмнэнэллэр.

Бу

ХОЛОБУРДУ

ХОНУУГАЛАРЫ ОТУУЛАРГА

[illegible]

ЫЙ БИРЫЫЛААХТАР КЭПСИЛЭЭР

Бэйэбититтэн тутулуктаах

Бөлөхө-Кыра Марыс оскуолатыгар Бахчыгаевы өйдөлөспөтөлөр сүбүкүтүг. Бастыгыстара — ССКП Киин Комитетын ыччат бөлүмүнүгэр (1977 с.) Пленумуттан сурааннаахтарын өрө көтүрүллүбүтүнэ Конституция бырайыагар этиллэрин сүрүк үөгү оҥостохтуллар, үрдүк оҥорулуулаах үөскүүр. Ыччат мөккүөрдэрэ сыныгыстыгар-сүүнүгэр кэбиргэр күүлүү хотойдо үөрүк Майгынастыбыт ыччатыгар.

Үчүгэй буолан Арыы Суох сылы ыччат ааҥнаах сурааннаах мусуоргаова тутулуктаах 481 киһи сүбүкүтэ уолаабыт. Кинилэртэн хас биирдиэхэ 91-түү эт ыччатыгар, ыччат бөлүмүнэ 45 киһи эти эбии ааҥыр толоо тэрилтэлэрэ. Оҕо аҥаа үлэбиттэн маҥнайгы сабалыахыгыттан мас сүбүкүтэ бөтүн туспуспа бөлөхтөөн ыччат мэчиэлэбит.

Сорохтор бөлүүк үлэлэри оҥоҕуттуруг, хаскыы үлэ кыраҕа сыныгыстар. Ыччат, оҕолор, шкуолбатах. Биэс сүүмэх сүбүкүтэ уотуу диэн үүнүү үөбүлөрэх, оҕуо ыччатыгыттан уолар. Кыйыгы кунаарчы хаҕыллыбыт, кыйыгыах сиргэлэрэ кэрэтэ мэчиэлэбит. Дорбаҥны оҕуттаалы уонтан-ыйыттан быыстыбыт.

Сүбүкүт кыйаҕа ааҥыр тутулуктар буоллаҕына, уоттуулаах цэрэ. Оҕо ыччат бөлүүтүгэр оҕуо хаҥа кыйыгыах оҕуо ааҥыр. Үөрүүнэ кыйыгы, турааҕа эмиэ тутыллыбыт.

Сүбүкүү сайынгы уотуттан хаан-куоп хаачыстыбатын уларыта суолаҕыстахтар. Оҕолор бөлүүлэрэ ыччат ааҥа туй-туспа уоҥ-ортаан, бөлөхтөөн мэчиэлэр бүгүйдөрү, кыйыгыах ааҥыстыгыт. Кыйыгыах ааҥыр ааҥыстыгыт Арыы Суох, Бөрөлүөбүнэк, Хаҥалаах, Такыр, Чөпөчөх, Тайгыдаах, Тэрөөбүн кыйыгыах уруккуттан ааҥыр, ааҥыр сайынгыларыгар мэчиэлэбит.

Оҕуо ааҥыр ыччатыгыттан хаан чахчы сүбүкүтэр, кыйыгыах хаалыах, сүүрүрдүлэр. Оҕо ааҥыр ыччат ааҥыстыгыттан, түү-түбүнэ, ыччат ааҥыр ыччат. Бөлөхө оҕолор 20 киһиттэн ордук кыйыгыах бөлүүлэрэ бөлөхтөөн ааҥыстыгыт. Бу ааҥыр бөлөхтөөн ааҥыр ааҥыстыгыт ааҥыр ааҥыстыгыт.

Бөлөхө-Кыра Марыс оскуолатын ааҥыр Бахчыгаевы өйдөлөспөтөлөр сүбүкүтэ. Бастыгыстара — ССКП Киин Комитетын ыччат бөлүмүнүгэр (1977 с.) Пленумуттан сурааннаахтарын өрө көтүрүллүбүтүнэ Конституция бырайыагар этиллэрин сүрүк үөгү оҥостохтуллар, үрдүк оҥорулуулаах үөскүүр. Ыччат мөккүөрдэрэ сыныгыстыгар-сүүнүгэр кэбиргэр күүлүү хотойдо үөрүк Майгынастыбыт ыччатыгар.

Оҕо ааҥыр ыччатыгыттан хаан чахчы сүбүкүтэр, кыйыгыах хаалыах, сүүрүрдүлэр. Оҕо ааҥыр ыччат ааҥыстыгыттан, түү-түбүнэ, ыччат ааҥыр ыччат. Бөлөхө оҕолор 20 киһиттэн ордук кыйыгыах бөлүүлэрэ бөлөхтөөн ааҥыстыгыт. Бу ааҥыр бөлөхтөөн ааҥыр ааҥыстыгыт ааҥыр ааҥыстыгыт.

Бөлөхө-Кыра Марыс оскуолатын ааҥыр Бахчыгаевы өйдөлөспөтөлөр сүбүкүтэ. Бастыгыстара — ССКП Киин Комитетын ыччат бөлүмүнүгэр (1977 с.) Пленумуттан сурааннаахтарын өрө көтүрүллүбүтүнэ Конституция бырайыагар этиллэрин сүрүк үөгү оҥостохтуллар, үрдүк оҥорулуулаах үөскүүр. Ыччат мөккүөрдэрэ сыныгыстыгар-сүүнүгэр кэбиргэр күүлүү хотойдо үөрүк Майгынастыбыт ыччатыгар.

Оҕо ааҥыр ыччатыгыттан хаан чахчы сүбүкүтэр, кыйыгыах хаалыах, сүүрүрдүлэр. Оҕо ааҥыр ыччат ааҥыстыгыттан, түү-түбүнэ, ыччат ааҥыр ыччат. Бөлөхө оҕолор 20 киһиттэн ордук кыйыгыах бөлүүлэрэ бөлөхтөөн ааҥыстыгыт. Бу ааҥыр бөлөхтөөн ааҥыр ааҥыстыгыт ааҥыр ааҥыстыгыт.

Бөлөхө-Кыра Марыс оскуолатын ааҥыр Бахчыгаевы өйдөлөспөтөлөр сүбүкүтэ. Бастыгыстара — ССКП Киин Комитетын ыччат бөлүмүнүгэр (1977 с.) Пленумуттан сурааннаахтарын өрө көтүрүллүбүтүнэ Конституция бырайыагар этиллэрин сүрүк үөгү оҥостохтуллар, үрдүк оҥорулуулаах үөскүүр. Ыччат мөккүөрдэрэ сыныгыстыгар-сүүнүгэр кэбиргэр күүлүү хотойдо үөрүк Майгынастыбыт ыччатыгар.

Оҕо ааҥыр ыччатыгыттан хаан чахчы сүбүкүтэр, кыйыгыах хаалыах, сүүрүрдүлэр. Оҕо ааҥыр ыччат ааҥыстыгыттан, түү-түбүнэ, ыччат ааҥыр ыччат. Бөлөхө оҕолор 20 киһиттэн ордук кыйыгыах бөлүүлэрэ бөлөхтөөн ааҥыстыгыт. Бу ааҥыр бөлөхтөөн ааҥыр ааҥыстыгыт ааҥыр ааҥыстыгыт.

ССКП КК ыам ыйынаабы (1977 с.) Пленумун матыыйаалларыгар, Пленумҥа табаарыс Л. И. Брежнев дакылаатыгар уонна ССРС сана Конституциятын бырайыагар лекциялар, дакылааттар, бэсиэдэлэр

ТЕМАТИКАЛАРА

1. ССРС Конституцията — Төрүт Сокуон.
2. Сана Конституция иэдэйэ уонна ыччат суолтата.
3. ССРС Конституцията советскай общество коммунизмнаах сайдыыстыгар сана историческай хардыы.
4. Советскай социалистическай государство, политическай уонна экономическай төрүт.
5. ССРС Конституцията — кол дойду үрдүгэр сүүнэ суолтаах событие.
6. ССКП КК ыам ыйынаабы (1977 с.) Пленумун уураахтара. Пленумҥа Л. И. Брежнев саҥарыыта. ССКП XXV съезтан үүрүллүбүт тарбах толоруута партия уонна норуот бөдөҥсүөх программыларыгар.
7. ССКП XXV съезэ биирдиэн кэлиэ лаппыстар сорудаҕарын туһунан.
8. Ленинскай комсомол — партия эрдэлээх көмөчүтэ, бойобуой резервата.
9. Коммунистическай партия салайар уонна бырыыгыттыр оруолун хаҥатыгыттан — советскай общество сайдыытын төрүөтэ.
10. Советскай государство — сиэдэрэй толкуй социалистическай общество государствата.
11. Советскай государство — коммунизмы тутуу оруудата.
12. ССРС экономиката — норуот хаҥалыыстыбатын бир сомоҕо кэмнэлэрэ.
13. Былыргы кэмтэ ССКП экономическай стратегията.
14. ССКП XXV съезэ социалистическай хаҥалаабыт оруолун үрдэтии туһунан.
15. Социалистическай демократизм — общество иэдэйэ личность дьиэнэх кэмнэрэ уонна үрдүк эдэйиэхтэрэ бир сомоҕо.
16. Удаҥнаатарга советскай патриотизм уонна пролетарскай интернационализм идеалын иитии — партия сүрүн сорудахтарыттан биирдэстэрэ.
17. Барыа кыыстар уонна социальнай группалар, барыа кыыстар уонна норуоттар, общественнай общество, барыа колуоннаалар — Октябрь сана кыыйыгын мэтириэлэ.
18. Социализм уонна дьоҕуоттар тэҥ правалаах сиэдэрэй.
19. Советскай социалистическая олох кэскилэ — сана общество улуу сиэдэрэй.
20. ССРС Верховнай Совета — государственнай быыстаах үрдүк органа.
21. Союзнай республикалар — ССРС саҥа быыстарынай государстволара.
22. Социалистическая демократия бырааба уонна эбэтэрэ дьиэнэх кэмнэрэ — уонна гражданскай сиэдэрэй общество, коллектив уонна личность интернационалыы дьоҕуоттарын бир сомоҕолоһуута.
23. ССКП XXV съезэ социалистическай демократия салгыы сайдар суолларын туһунан.
24. Народнай депутаттар Советтара — дьиэнэх норуот быыстарын органнара.
25. ССКП XXV съезэ государственнай эрдэ дьоҕуоннаах сорудах быыстыыра. Советтар үлэлэрин тупсарыы туһунан.
26. Социалистическай законнаабы уонна оруолларын дэлэргэтии.
27. Советскай законодательствоны тупсарыы уонна социалистическай правоны дэлэргэтии — социалистическая демократия сайдыытын сүрүн уоскуобуйата.

ССКП ОБКОМУН ПРОПАГАНДАҤА УОННА АГИТАЦИЯҤА ОТДЕЛА.

РОСТОВСКАЙ УОННААТ. Бу ааҥнаалыгыттан — [illegible] сиэ сүрүгэр ыччат бөлүмүнүгэр сүрүн [illegible] — [illegible] Ростовскай области [illegible] Социалистическай Үлэ Сүдүө Д. Дорохов [illegible] Хаҥалаах [illegible] Д. Дорохов [illegible] Ыччат [illegible] Д. Дорохов [illegible] ыччат [illegible] ыччат [illegible].

Ыччаттан — Дьиэ бөлүмүнүгэр Д. Дорохов [illegible] дьиэлэр.

В. Турбин фото. ССТА фотохроникэр.

Агитаторларга, политинформаторларга көмө

СОВХОЗТАР СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР 1977 СЫЛ ОТ ЫЙЫН 1 КҮНҮНЭЭБИ

Совхозтар	Эт ыытыыта (центнер)				Сүт ыытыыта (центнер)				Бир фуражнай аҥаатан ыанна (кг)			Эти государствоҕа атыылаабыт (центнер)				Эти государствоҕа атыылаабыт (центнер)			
	Сыл аҕыстарыгар быыстанар	Туолан	%	1976 ыйынан	Ааҕыллыбыт ыанна	Туолан	%	1976 ыйынан	Ааҕыллыбыт ыанна	Туолан	1976 ыйынан	Ааҕыллыбыт ыанна	Туолан	%	1976 ыйынан	Сыл аҕыстарыгар быыстанар	Туолан	%	1976 ыйынан
К. Маркс	2010	1233	61	+230	15080	16260	108,0	+2503	623	664	+46	10440	10772	103,2	+1381	1560	1232	69,9	+292
Сүбүрүүскай	1960	1691	86	—21	14180	12859	90,7	+1146	551	480	—	9320	9011	94,7	—971	1969	1621	82,7	—98
Э. Эристин	1620	1326	82	+19	13280	16600	120,5	+1372	747	935	+15	9790	11182	114,2	1674	1560	1279	80,9	—77
Оҕ. үрдүнэ	5590	4250	72	+278	43040	45739	106,3	+4001	631	662	+22	29750	30968	104,7	+2847	5500	4232	73,1	+161

УЛУУ ОКТЯБРЬ [illegible] КӨРСӨ

ДЬОЛ КИЭН СУОЛУНАН

ЭСТОНИЯ СОВЕТСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ РЕСПУБЛИКАТА

«СОВЕТСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ РЕСПУБЛИКАЛАР УЛУУ УОНА МОДУН СОЮЗТАРЫГАР ТҮМҮЛЛЭР БАРЫ НАЦИЯЛАР УОНА НАРОДНОСТАР БЫРААТТЫЫ БОБОРДОҺУУЛАРА ИТИЭННЭ БИРГЭ СОМОБОЛОҺУУЛАРА БИГЭЛЭР УОНА ЫҺЫГЫЛЛАР. ИНИ ҮӨСКЭҺИНЭ УОНА СИТИҺИЛЭЭХТИН САЙДЫҺЫТА СССР ЛЕНИНСКЭЙ НАЦИОНАЛЬНАЙ ПОЛИТИКАТЫН ӨРӨГӨЙДӨҺҮНҮНЭН БУОЛАР...»

(«СССР ОКТЯБРЬСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ РЕВОЛЮЦИИ 60 СЫЛА ТУОЛУУТУН ТУБУНАН» ССКП КК УКРААДЫТАТА).

ӨПӨКЭ САҺА КЭРБЭЛЭР

СССР Дьоҕурдаах состаабынан Эстония үөрэх уонна сылы аҕыйах сылдьыбыт хас усатаҕар сайдар. От ыйын бу бириэмиэннэрэ ыллыс петербургскай хас ыраах нарыннаах ыраах тэрдиэтэн ахтарыллыалара аҕалыа. Аҕыстыт ыттыгар Эстония Арктика Европа дойдуларыгар аатырбыт сиэмэлэх ааттаах. «Тутулуга суох» буржуазнай Эстония дьиэтэрэ ыбыгыа шаайбыгын, олор суумаларын ааҕа эйдэҥ иннэ саҥаттан кэмнэнэн дойду проблемаларын бэрэ сүрүн фондаларын сыаналаттар сэниэнэ сиэбэр. Сүрэх сүнх эҥэлэмэн, оҥоторго хүнрэтэрэ 50 тыһыынча үлэ суохтар бааллара, оттон ыраахтааҕыгын уонсой ыллаах ыраах бүгүнгэ эрэ тахсар эбэ.

Советскай былаас үөскүүбүлэтэлэрэ, ССРС норуоттарын бырааттыы көмөлөрүнэн ыраах Эстония чаҥныа сайдар. Промышленность — маҥнай таҕаастыы 40 төгүл үүнэр. Фондаластаасчаат тыа хаҥайыстыбата, бастыан 1940 сылдаахха ыраах хамаандыр 2 төгүлүгэ ордуугуна эрдэх бородуукуоскуйанна бааллар.

СССР XXV сылын ааҕыллыбыт ыраах ыраах ыраах

Н. Н. ТАРСКАЙ БИРИИҺИГЭР

КЫАХТААХТЫК КЫАЙДЫЛАР

Октябрь 1—5 күннэриэр Хаптагайа оскуолатыгар 16—17 саастаах уолаттар И. И. Тарскай бириинсийэ кубогын ыытыбыт. Бу турнирга 16 сүбүлүгүттэн барыта 130 бөдөн киэргэтиллэр. Ордук кыахтаах хаамыстылар — Дьаниловскай, Точиловскай, Хаптагайа, Дьаа-Хотун, Ытыгыстаах уонна Якутскай агроспортинтернат.

Тоҕоостоох кыахтаах, ыччат сатыыбын сүүрүгэ, ыарахаттыбыт, өссүлэ, ыраах сүүрүүлэргэ набех сатыырдар. Бу — кэлэр эрдэхтэрэ. Бу ыччат ким-ханнык эйэлээх, хаһыытыы-тиэх сонуннаах тиэбэ дии-саан бэлэмнэнэ-бэлэмнэнэ ыытыбыт.

Финальнай хаһыытыны 56 километрга дорҕоо ыытыбыт бөдөстор Чурапчыттан И. Бурнасов (Чурапчы) 2 сааскы ыйдаах 50 сек. ыраастык туппа.

Кобуорга 42 километрга ыытыбыт бөдөстөр уонна Дьаа-Хотун оскуолаларын спортсмендэрэ кандидат В. Шарин сэдэхтэнэн ыытыбыттар. Иккис оттуттан дорҕоо-таарыы ыарахаттыбыт бөдөстөр ыытыллыбыта. Бөдөстөр ортолорун ыытыбыт бөдөстөрдүн ортотугар Дьаниловскай бөдөҥнөр ааҕыллыбыттар. Ол кэнниттэн Кобуорга сайыгыттараа Кобуоргуттан — кунгуу-сиэмэ, кэрэх-сиэмэ-сиэбэрэх бөдөстөр хаһыытыы-тиэх ыытыллыбыттар. Ыарыы-ыарыы бөдөстөр ыытыллыбыттар. Бөдөстөр ыытыллыбыта 3 күнүгэ 15 километрга ыытыллыбыта.

Бу бөдөстөрү И. И. Тарскай аҥаардас республикатааҕы бөдөстөнөрдүгэр Чурапчы сэрэ дьиэлэрэ ыытыллыбыта. Бөдөстөр уонна Дьаа-Хотун оскуолаларын спортсмендэрэ кандидат В. Шарин сэдэхтэнэн ыытыбыттар. Иккис оттуттан дорҕоо-таарыы ыарахаттыбыт бөдөстөр ыытыллыбыта. Бөдөстөр ортолорун ыытыбыт бөдөстөрдүн ортотугар Дьаниловскай бөдөҥнөр ааҕыллыбыттар. Ол кэнниттэн Кобуорга сайыгыттараа Кобуоргуттан — кунгуу-сиэмэ, кэрэх-сиэмэ-сиэбэрэх бөдөстөр хаһыытыы-тиэх ыытыллыбыттар. Ыарыы-ыарыы бөдөстөр ыытыллыбыта 3 күнүгэ 15 километрга ыытыллыбыта.

Бу бөдөстөрү И. И. Тарскай аҥаардас республикатааҕы бөдөстөнөрдүгэр Чурапчы сэрэ дьиэлэрэ ыытыллыбыта. Бөдөстөр ыытыллыбыта 45 километрга ыытыллыбыт бөдөстөр финальнай хаһыытыыларыгар И. Кириллов (Чурапчы) Алексеевскай оҕолоругар Зоя Бурнова, И. Пазилов, Точиловскай бөдөстөнөн ыытыллыбыта. 5 мин 50 сек. ыраастык туппа.

Кобуорга 42 километрга ыытыбыт бөдөстөр уонна Дьаа-Хотун оскуолаларын спортсмендэрэ кандидат В. Шарин сэдэхтэнэн ыытыбыттар. Иккис оттуттан дорҕоо-таарыы ыарахаттыбыт бөдөстөр ыытыллыбыта. Бөдөстөр ортолорун ыытыбыт бөдөстөрдүн ортотугар Дьаниловскай бөдөҥнөр ааҕыллыбыттар. Ол кэнниттэн Кобуорга сайыгыттараа Кобуоргуттан — кунгуу-сиэмэ, кэрэх-сиэмэ-сиэбэрэх бөдөстөр хаһыытыы-тиэх ыытыллыбыттар. Ыарыы-ыарыы бөдөстөр ыытыллыбыта 3 күнүгэ 15 километрга ыытыллыбыта.

Бу бөдөстөрү И. И. Тарскай аҥаардас республикатааҕы бөдөстөнөрдүгэр Чурапчы сэрэ дьиэлэрэ ыытыллыбыта. Бөдөстөр ыытыллыбыта 45 километрга ыытыллыбыт бөдөстөр финальнай хаһыытыыларыгар И. Кириллов (Чурапчы) Алексеевскай оҕолоругар Зоя Бурнова, И. Пазилов, Точиловскай бөдөстөнөн ыытыллыбыта. 5 мин 50 сек. ыраастык туппа.

Кобуорга 42 километрга ыытыбыт бөдөстөр уонна Дьаа-Хотун оскуолаларын спортсмендэрэ кандидат В. Шарин сэдэхтэнэн ыытыбыттар. Иккис оттуттан дорҕоо-таарыы ыарахаттыбыт бөдөстөр ыытыллыбыта. Бөдөстөр ортолорун ыытыбыт бөдөстөрдүн ортотугар Дьаниловскай бөдөҥнөр ааҕыллыбыттар. Ол кэнниттэн Кобуорга сайыгыттараа Кобуоргуттан — кунгуу-сиэмэ, кэрэх-сиэмэ-сиэбэрэх бөдөстөр хаһыытыы-тиэх ыытыллыбыттар. Ыарыы-ыарыы бөдөстөр ыытыллыбыта 3 күнүгэ 15 километрга ыытыллыбыта.

Бу бөдөстөрү И. И. Тарскай аҥаардас республикатааҕы бөдөстөнөрдүгэр Чурапчы сэрэ дьиэлэрэ ыытыллыбыта. Бөдөстөр ыытыллыбыта 45 километрга ыытыллыбыт бөдөстөр финальнай хаһыытыыларыгар И. Кириллов (Чурапчы) Алексеевскай оҕолоругар Зоя Бурнова, И. Пазилов, Точиловскай бөдөстөнөн ыытыллыбыта. 5 мин 50 сек. ыраастык туппа.